

Samrådsredogörelse – Litslena-Håtuna (Dnr 2018-100106)

Ansökan om nätkoncession för befintlig kraftledning mellan Litslena-Håtuna, Enköpings, Upplands-Bro och Håbo kommuner, Uppsala och Stockholms län.

Projektorganisation

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Tillstånd och rättigheter:

Samrådsredogörelse, undersökningssamråd

WSP Sverige
Jungmansgatan 10/Box 574
211 11 Malmö
www.wsp.com

Uppdragsansvarig:
Samrådsredogörelse:
Granskning:

Foton, illustrationer och kartor: WSP, Vattenfall Eldistribution AB, Google Maps

Kartunderlag: ©Lantmäteriet, Länsvisa och nationella geodata ©Länsstyrelsen

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	4
2	MYNDIGHETER	5
2.1	Länsstyrelse och kommun.....	5
2.1.1	Länsstyrelsens yttrande	5
2.1.2	Kommunens yttrande	6
2.2	Övriga myndigheter och organisationer	7
3	ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA.....	8

BILAGOR:

1. Samrådshandling
2. Översiktskarta
3. Sändlista samrådsparter
4. Inbjudan till samråd (kommun, länsstyrelse, övriga myndigheter)
5. Inbjudan till samråd (enskilda särskilt berörda)
6. Yttrande från Länsstyrelsen i Uppsala län
7. Yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län
8. a) Yttrande Enköpings kommun miljöavdelningen
b) Yttrande Enköpings kommun Samhällsbyggnadsavdelningen
9. Yttrande från Upplands-Bro kommun
10. Yttranden från övriga myndigheter och organisationer
11. Yttranden från enskilda särskilt berörda
12. Samtliga yttranden

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för befintlig luftledning mellan Litslena och Håtuna i Enköpings, Upplands-Bro och Håbo kommuner, Uppsala och Stockholms län. Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd enligt 6 kap. miljöbalken (MB) genomföras, vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap. 8a Ellagen. Samrådet är en del av tillståndprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska bifogas ansökningshandlingarna.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Sökanden har beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I Tabell 1 sammanfattas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för projektet.

Tabell 1. Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning

Datum	Aktivitet	Se bilaga
2019-01-28	Inbjudan till skriftligt samråd med samrådsunderlag (Bilaga 1) och kartor (översiktskarta finns i Bilaga 2) skickades via mail till Enköpings, Upplands-Bro och Håbo kommuner samt Länsstyrelsen i Uppsala och Stockholms län.	1, 2 och 4
2019-01-31	Inbjudan till skriftligt samråd med samrådsunderlag (Bilaga 1) och kartor (översiktskarta finns i Bilaga 2) skickades via mail till Naturvårdsverket.	1, 2 och 4
2019-02-01	Inbjudan till skriftligt samråd med samrådsunderlag (Bilaga 1) och kartor (översiktskarta finns i Bilaga 2) skickades via mail till Swedavia och Försvarmakten.	1, 2 och 4
2019-02-01	Inbjudan till skriftligt samråd med översiktskarta skickades till enskilda särskilt berörda via post.	5
2019-02-06	Inbjudan till skriftligt samråd med samrådsunderlag (Bilaga 1) och kartor (översiktskarta finns i Bilaga 2) skickades via mail till Strålsäkerhetsmyndigheten.	1, 2 och 4

2 MYNDIGHETER

2.1 Länsstyrelse och kommun

Samrådet med myndigheter inleddes den 28 januari 2019 med utskick av inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 4) inklusive samrådsunderlag (Bilaga 1) och kartor (översiktskarta finns i Bilaga 2) till Länsstyrelsen i Uppsala och Stockholms län samt Enköpings, Upplands-Bro och Håbo kommuner.

Samrådsunderlaget beskriver den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisar förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning. Sista svarsdag för samrådsyttrande var den 25 februari 2019.

2.1.1 Länsstyrelsens yttrande

Skriftligt yttrande från länsstyrelsen i Stockholms län inkom den 20 februari 2019. Yttrandet sammanfattas i tabell 2 och redovisas i helhet i Bilaga 7.

Länsstyrelsen i Uppsala län bad den 25 februari 2019 om anstånd till den 11 mars 2019 vilket beviljades. Den 8 mars 2019 begärde Länsstyrelsen i Uppsala om ytterligare anstånd till den 25 mars 2019 vilket beviljades. Skriftligt yttrande från länsstyrelsen i Uppsala län inkom den 2 april 2019. Yttrandet sammanfattas i tabell 3 och redovisas i helhet i Bilaga 6.

Tabell 2. Sammanfattning av inkommet yttrande från länsstyrelsen i Stockholms län samt Sökandens bemötande.

Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
<p>Länsstyrelsen har inget att erinra ur fornlämningssynpunkt angående ansökan om nätkoncession för befintlig luftledning, men anser att texten om miljöeffekter med avseende på fornlämningar behöver förtydligas så att det framgår vad skyddet för fornlämningar enligt 2 kap kulturmiljölagen (1988:950), KML, innebär.</p> <p>Länsstyrelsen önskar en bedömning av hur ledningen påverkar riksintresset Håtuna-Håbo-Tibble (AB 35).</p> <p>Länsstyrelsen beskriver de försiktighetsmått som bör vidtas vid underhåll av ledningen.</p> <p>Länsstyrelsen anser att noggranna magnetfältberäkningar bör utföras och beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. I beskrivningen bör det även framgå från vilka avstånd som beräkningarna är utförda. Om det till exempel är från ledningen i luften till tomtgräns eller om det är ledningen i luften till fasad.</p>	<p>Påverkan på kulturmiljö och fornminnen kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB.</p> <p>Skyddsåtgärder som kommer vidtas vid underhåll av ledningen kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>Magnetfältberäkningar kommer att genomföras och redovisas i kommande MKB.</p> <p>I övrigt har Sökanden tagit del av länsstyrelsens yttrande.</p>

Tabell 3. Sammanfattning av inkommet yttrande från länsstyrelsen i Uppsala län samt Sökandens bemötande.

Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
<p><i>Kulturmiljövård</i> Länsstyrelsen gör inte samma bedömning som sökande redogör för i samrådsunderlaget, dvs. att påverkan på landskapsbilden och riksintresseområdena för kulturmiljö är obetydliga enbart för att luftledningen är befintlig. Länsstyrelsen anser att påverkan på riksintresseområden för kulturmiljövården ska lyftas i den MKB som avses att tas fram.</p> <p><i>Naturvård</i> Länsstyrelsen bedömer redan nu att den befintliga luftledningen innebär en betydande miljöpåverkan samt sannolikt behöver tillstånd enligt 7 kapitlet 28 a § miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivning behöver, utöver uppgifterna om luftledningens påverkan på de utpekade habitaterna och fågelarterna i Hjälstavikens Natura 2000-område, även föreslå alternativa dragningar.</p> <p><i>Elektromagnetiska fält</i> Vattenfall bör kartlägga och beskriva de magnetfält som uppstår vid</p>	<p>Påverkan på kulturmiljön och riksintresseområden för kulturmiljö samt landskapsbilden kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB.</p> <p>Påverkan på naturmiljön i Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område samt påverkan på fåglar kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB.</p> <p>Magnetfältberäkningar samt beräkningsmetoder och eventuella</p>

<p>bostadsfastigheter samt även ange vilka åtgärder som planeras för de närmast belägna fastigheterna. Som riktvärde för högsta magnetfält bör Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy på 0,4 mikrotlesla tillämpas. I beskrivningen bör det även framgå från vilka avstånd som beräkningarna är utförda. Om det till exempel är från ledningen i luften till tomtgräns eller om det är ledningen i luften till fasad.</p> <p><i>Friluftsliv och landskapsbild</i> Länsstyrelsen anser att påverkan på landskapsbilden bör tas med i MKB:n och i den fortsatta bedömningen.</p>	<p>skyddsåtgärder kommer att redovisas i kommande MKB.</p> <p>I övrigt har Sökanden tagit del av länsstyrelsen yttrande.</p>
---	--

2.1.2 Kommunens yttrande

Skriftligt yttrande från miljö- och byggnadsförvaltningen i Enköpings kommun inkom den 4 februari 2019. Samhällsbyggnadsförvaltningen i Enköpings kommun begärde den 25 februari 2019 anstånd vilket beviljades till den 11 mars 2019. Förvaltningen begärde den 8 mars 2019 förlängt anstånd till den 25 mars 2019 vilket beviljades och senare den 25 mars 2019 begärdes anstånd till den 1 april 2019 vilket också beviljades. Skriftligt yttrande från samhällsbyggnadsförvaltningen i Enköpings kommun inkom den 1 april 2019. Enköpings kommuns yttranden redovisas kort i tabell 4 och i helhet i bilaga 8.

Den 11 februari 2019 begärde Upplands-Bro kommun anstånd till den 11 mars 2019 vilket beviljades. Skriftligt yttrande från Upplands-Bro kommun inkom den 11 mars 2019. Upplands-Bro kommuns yttrande redovisas kort i tabell 5 och i helhet i Bilaga 9.

Inget skriftligt yttrande har inkommit från Håbo kommun.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna yttranden från Enköpings kommun samt Sökandens bemötande.

Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
<p>Miljöavdelningen har granskat samrådsunderlaget.</p> <p>Vi har inga synpunkter på ansökan annat än att vi önskar säkerställa att Strålsäkerhetsmyndigheten, som har bättre kunskaper inom området, har givits möjlighet att lämna synpunkter.</p>	<p>WSP har på Enköpings kommuns begäran skickat samrådsinbjudan och samrådsunderlaget till Strålsäkerhetsmyndigheten.</p>
<p>Samhällsbyggnadsförvaltningen har följande kommentarer:</p> <p>Kraftledningen berör två områden som i fördjupad översiktsplan för Enköpings stad föreslås som verksamhetsområde. Den fördjupade översiktsplanen anger dock inga specifika riktlinjer för hur framtida utveckling av verksamhetsområdet skall förhålla sig till den aktuella kraftledningen. Den generella inriktningen är dock att: "Kommunen förordar att större kraftledningar markförläggs eller flyttas där det är tekniskt lämpligt eller ekonomiskt rimligt." Vid framtida planläggning kommer breda skydds zoner kring kraftledningen att begränsa möjligheten till utveckling av verksamheter.</p> <p>Kraftledningen löper genom Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område. Hjälstavikens fågelliv är välkänt, både för sina stora mängder rastande flyttfåglar liksom för ett individ- och artrikt fågelliv under häckningssäsong. Hjälstaviken har mycket stora naturvärden och lika stora värden friluftsliv och turism. Enköpings kommun efterlyser en redovisning där kraftledningen ges en alternativ passage (som markkabel).</p> <p>För utvecklad beskrivning av Enköpings kommuns ställningstagande hänvisas till länsstyrelsen i Uppsala län och deras yttrande i ärendet. Enköpings kommun har tagit del av länsstyrelsens yttrande och bedömer att yttrandet överensstämmer med kommunens egna bedömningar.</p>	<p>Påverkan på kommunens planer kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB.</p> <p>Påverkan på naturmiljön och fågellivet samt friluftslivet och landskapsbilden i Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB.</p> <p>I övrigt har Sökanden tagit del av kommunens kommentarer.</p>

Tabell 5. Sammanfattning av inkommet yttrande från Upplands-Bro kommun samt Sökandens bemötande.

Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
<p>I samrådshandlingen under punkt 4.2.2 Litslena-Håtuna (sidan 14) saknas det information om de utpekanden som görs i Upplands-Bro kommuns gällande fördjupade översiktsplan för Landsbygden, FÖP 2016, som antogs i juni 2017.</p> <p>Upplands-Bro Kommuns övergripande naturvärdesinventering visar andra naturvärdesbedömningar än de som redovisas i samrådshandlingen. Det går bra att återkomma till kommunen för kompletterande underlag om Sökanden önskar detta.</p>	<p>Hänsyn kommer att tas till kommentarerna i kommande MKB.</p>

2.2 Övriga myndigheter och organisationer

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till övriga myndigheter som kan tänkas beröras av verksamheten, se Bilaga 3. Inkomna yttranden framgår av Tabell 6. Strålsäkerhetsmyndigheten bad den 25 februari 2019 om anstånd vilket beviljades till den 11 mars 2019. Samtliga yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 10.

Tabell 6. Sammanfattning av inkomna yttranden från övriga myndigheter samt Sökandens bemötande.

Myndighet	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
Trafikverket	<p>Trafikverket har inget att invända mot att tillstånd ges i ärendet.</p> <p>Riksintressen för anläggningar för kommunikationer ska enligt 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningar. Befintligt ledningsstråk för kraftledning berör av Trafikverket utpekade riksintressen för kommunikationer. Dessa är Mäljarbanan, E18, väg 55, väg 269. Trafikverket saknar en bedömning av påverkan på Mäljarbanan och väg 269.</p> <p>Om förändringar eller arbete skulle ske på befintlig ledning ställer sig Trafikverket positivt till att stolpar förflyttas från vägområdet motsvarande stolpens totalhöjd.</p>	<p>Sökanden har tagit del av Trafikverkets kommentarer.</p>
Försvarsmakten	<p>Försvarsmakten har inget att erinra i ovanstående ärende, under förutsättning att existerande stolphöjder inkl. ledningarnas höjd inte överstigs vid eventuell ombyggnation.</p>	<p>Sökanden har tagit del av Försvarsmaktens kommentarer.</p>
Strålsäkerhetsmyndigheten	<p>SSM anser att magnetfältsnivåer bör redovisas för bostäder och andra platser där barn vistas varaktigt och förhöjda fält kan förväntas på grund av exempelvis kraftledningar. För en 77 kV-luftledning bör magnetfältsnivån redovisas på upp till ca 80 meters avstånd från ledningen vid boendemiljöer och motsv. Det är sedan miljöbalken som ska beaktas då bedömning görs om olika alternativ och eventuellt behov av exponeringsbegränsande åtgärder. Folkhälsomyndigheten är tillsynsvägledande när det gäller miljöbalken eftersom det i det här fallet avser miljöfarlig verksamhet som inte omfattas av tillståndsplikt enligt strålskyddslagen.</p> <p>I samrådsunderlaget i sektion 5.1.3 framgår att sökanden har för avsikt att tillämpa myndigheternas säkerhetsföreskrifter, allmänna råd och försiktighetsprinciper. Detta är givetvis bra men det tål att återigen påpekas att det är</p>	<p>Magnetfältsberäkningar kommer att redovisas i kommande MKB.</p>

	miljöbalkens försiktighetsprincip som gäller när slutlig bedömning om bästa alternativ görs.	
Naturskyddsföreningen HÄBO	Naturskyddsföreningens utgångspunkt är att landets elnätsägare ska gå över från luftledning till markkablar. Aktuell luftledning går genom Hjälstaviken, ett av Mälardalens mest värdefulla rast- och häckningsområden för fåglar, naturreservat och Natura 2000-område. Risken finns att stora fåglar påverkas. Kreosotimpregnerade trästolpar bör avlägsnas så snart som möjligt.	Påverkan på naturmiljön och fågellivet i Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB. I övrigt har Sökanden tagit del av Naturskyddsföreningens kommentarer.

3 ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades per post den 1 februari 2019 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom 100 meter från den befintliga ledningssträckningen. Sista svarsdag för samrådsyttrande var den 25 februari 2019. Sammanfattningar av inkomna yttranden och övriga frågor redovisas i Tabell 7. Samtliga skriftliga yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 11.

Tabell 7. Sammanfattning av inkomna yttranden och frågor samt Sökandens bemötande.

Skrivelsen i Bilaga 11	Sammanfattning samrådsyttrande	Sökandens kommentar
1.	Positiva till nedgrävning av elledning om kabelsträckningen inte går över tomtmark utan grävs ner i vägen istället.	Sökanden har tagit del av yttrandet.
	Fråga om samrådet innebär byggnation av ny ledning.	Samrådet gäller ansökan om koncession för befintlig ledning.
2.	Hammarsudds Tomtägarförening, HTF, berörs inte direkt av luftledningarna och har inga invändningar. Föreningen är positiv till alla åtgärder som kan säkra elförsörjningen i området.	Sökanden har tagit del av yttrandet.
3.	Strider mot en ny luftburen elledning Litslena-Håtuna.	Samrådet gäller ansökan om koncession för en befintlig ledning.
4.	I Samrådshandlingen är avstånd till närmaste hus felaktigt för Segersta 1:35. Avstånd angivet till 10 meter. Verkligt avstånd är 8 meter. När det vetenskapliga underlaget om elektromagnetiska fält inte är tillräckligt gediget skall sökanden följa en försiktighetsprincip. En kraftledning som går tvärs igenom byns samlade bebyggelse är inte försiktighetsprincip. Stora fåglar (havsörn samt större vadarfåglar) finns i området kring Hjälstaviken, vilka kan påverkas negativt. Enligt Elsäkerhetsverkets «byggnader nära kraftledningar» skall avståndet mellan kraftledning över 55kV och parkeringsplatser vara 10 m. Naturvårdsverkets besöksparkering vid Hjälstavikens Naturreservat ligger närmare. Eftersom vikten av problem med magnetfält från kraftledningar är helt annan nu än när kraftledningen anlades, bör kraftfält mätas eller beräknas och redovisas i underlaget för samråd.	Avstånden mellan kraftledningen och bostäder är uppmätta med hjälp av GIS-program (geografiska informationssystem) där underlag från fastighetskartan har gett information om bostädernas läge. För övriga frågor och synpunkter hänvisas till kommande MKB.

5.	Önskar redovisning av alternativ och kostnadsanalyser med LCA-perspektiv. Befintliga kreosotstolpar som står på land och i vatten inom naturreservatet bör bytas mot markförlagd kabel, även för att inte havsörn, kungsörn och andra fåglar med stort vingspann ska riskera att avlida av strömstötar.	Påverkan på naturreservatet och fåglar kommer att redovisas och bedömas i kommande MKB. I övrigt har Sökanden tagit del av yttrandet.
6.	För VafabMiljö kommunförbund är det angeläget att elförsörjningen till Annelunds avfallsanläggning säkerställs.	Sökanden har tagit del av VafabMiljö kommunförbunds kommentarer.

2019-11-29

2018-100106-0009